

Stelselmatige onderzoeken naar de bruikbaarheid van deze reactie kunnen nog van veel belang zijn.

In de *Dermatologische Zeitschrift* 1934, Bd. 70, bldz. 19 bespreekt FERDINAND JOHN een dergelijk onderzoek. Ongeveer 4500 reacties werden uitgevoerd bij 3000 patiënten, van wie 465 gonorrhoe hadden. Bij kinderen, bij wie een besmetting met gonococcen uitgesloten kon worden, was de reactie in 100 pCt. der gevallen negatief; van de mannen bij wie uit verder onderzoek en anamnese niets van gonorrhoe bleek, had 94 pCt. een negatieve CBRGo. De specificiteit van de reactie voldoet dus wel aan zeer hoge eischen en is zelfs volgens den schrijver grooter dan die der reactie van WAS-SERMANN bij syphilis. Bij niet gecompliceerde acute urethritis is de reactie dikwijls negatief, bij chronische en vooral bij gecompliceerde gevallen bijna steeds positief. Bij personen, die niet aan gonorrhoe lijdten, kan na inspuitingen van gonococcenvaccin de reactie positief worden. Het onderzoek van JOHN wijst er dus wel op, dat wanneer niet van te voren met vaccin is behandeld, de complementbindingsreactie, mits goed uitgevoerd, een belangrijk diagnostisch hulpmiddel kan zijn in gevallen van arthritis, adnexaandoeningen enz., waarbij het niet altijd gemakkelijk is gonococcen aan te toonen. Aan een negatieve reactie kent JOHN geen prognostische beteekenis toe.

In de *Dermatologische Wochenschrift* 1934, Bd. 99, bldz. 1428, bespreekt WALTER de genoemde reactie. Dat sommige gevallen van gonorrhoe geheel met een negatieve reactie verlopen zou men onder andere kunnen verklaren door aan te nemen, dat of het vermogen om antistoffen te vormen bij den patiënt abnormaal gering is, of dat in deze gevallen de uitbreiding der ontsteking te gering is om ook bij normaal reactievermogen van den patiënt aanleiding te geven tot het vormen van zooveel antistoffen, dat deze in het bloed aantoonbaar worden. Is de eerste veronderstelling juist, dan zou men in een negatieve reactie een aanwijzing voor een slechte prognose kunnen zien, terwijl men, uitgaande van de tweede veronderstelling, juist geneigd zou zijn een gunstigen afloop te verwachten. WALTER meent uit zijn waarnemingen te kunnen afleiden dat de tweedé verklaring juist is, een negatieve complementbindingsreactie zou wijzen op een weinig uitgebreide gonorrhoe waarbij weinig diepere weefsels zijn aangetast en waarbij een gunstige prognose gesteld kan worden. Verder zou bij een negatieve reactie locale behandeling voldoende zijn, terwijl in de gevallen met een positieve reactie meestal vaccinbehandeling noodig is. De getallen van de statistiek, waarop WALTER deze verstrekkende conclusies meent te kunnen gronden, zijn echter wel wat klein, naar het oordeel van referent.

J. R. PRAKKEN.

Algemeene ziektekunde.

Lipoidose van Niemann-Pick. — Bekend is de ophooping van vetachtige stoffen en vooral van het cerebroside kerasine (H. LIEB) in de sterk gezwollen milt bij de ziekte van GAUCHER. Bij de ziekte van SCHÜLLER-CHRISTIAN (CHRISTIAN'S syndroom) vonden E. EPSTEIN en K. LORENZ in de in de dura mater opgehoopte massa

per 100 gram droge stof 14,5 pCt. vet, 1,6 pCt. phosphatides (lecithine) en niet minder dan 18,6 pCt. cholesterine, waarvan 15,4 pCt. in den vorm van ester. De ziekte van NIEMANN-PICK werd vóór het onderzoek van L. PICK met die van GAUCHER verward. Ook bij de ziekte van NIEMANN-PICK zijn milt en lever sterk gezwollen, de milten van de (naar het schijnt vooral Joodsche meisjes) kinderen meestal beneden 2 jaren wegen 80 tot 310 gram (normaal 20—40 gram), de levers 415—930 gram (normaal 300—450 gram). Bij deze ziekte kan de ophooping der vetachtige stoffen zich ook uitbreiden over andere organen, zooals zenuwstelsel, dwarsgestreepte spieren, ook het hart, verder de nieren, enz. E. EPSTEIN en K. LORENZ vonden in de milt van een 20 maanden oud, Joodsch meisje bij een gewicht van 220 gram per 100 gram droge stof 13,2 gram lecithine en 12,82 gram vetten, het cholesterinegehalte was zeer klein. Deze schrijvers vermoedden de aanwezigheid naast lecithine van nog een ander, in aether onoplosbaar phosphatide (1930). E. KLENK onderzocht thans nog eens de milt van een 2-jarig jongetje, dat geleden had aan de ziekte van NIEMANN-PICK (Tübingen, *Zeitschr. für physiologische Chemie*, dl. 229, 1934, bldz. 151). De milt woog 430 gram (normaal 34 gram), na drogen 53.7 gram. Het vermoeden van EPSTEIN en LORENZ werd bevestigd: inderdaad werd naast in aether oplosbare phosphatides (lecithine en cephaline), 4.6 gram, een veel grootere hoeveelheid in aether onoplosbaar phosphatide, sphingomyeline, gevonden. Normaal komt alleen in zenuwweefsel aanmerkelijk sphingomyeline voor, in andere organen zeer weinig en veel meer lecithine en cephaline. Sphingomyeline is een diamino-monophosphatide, het bevat twee stikstofbevattende verbindingen, choline en sphingosine, en een molecuul phosphorzuur. Evenals in de monoamino-monophosphatides, zooals lecithine en cephaline, kan ook in sphingomyeline de aard van het vetzuur wisselen. KLENK vond lignocerinezuur, palmitinezuur, stearine- en nervonzuur. De milt bevatte dus een mengsel van door het vetzuur verschillende sphingomyelines.

RINGER.

Geneesmiddelenleer.

Dimethylamino-antipyrine en agranulocytose. — In the *Journal of Laboratory and Clinical Medicine*, dl. 20, 1934, bldz. 33, vestigt L. F. HERZ (New York) de aandacht op de vergiftige eigenschappen van genoemd antipyrine-derivaat (beschermdde naam: pyramidon). Trouwens ook van antipyrine zijn niet zelden onverwachte, schadelijke werkingen gezien bij matige doseering (HARE vermeldt in *Practical Therapeutics*, Ed. 20, 1927, daarvan 121 gevallen). Het dimethylaminoderivaat zou volgens verschillende mededeelingen in de literatuur, althans bij sommige personen, tot agranulocytose leiden. Zoo vermelden MADISON en SQUIER vele gevallen van agranulocytose (agranulocytic angina), waarbij de oorzaak van het verdwijnen der granulocyten uit het bloed te zoeken is in het gebruik van amidopyrine (dimethylamino-antipyrine) of van deze stof samen met barbituurzuurverbindingen (beschermdde naam: veramon). Bij herstelde patiënten nam na een enkele toediening van amidopyrine het aantal granulocyten in